

GRIP 2 Rutten 02-01-2024

Beste lezer,

In de onderstaande tekst vindt u een samenvatting van de evaluatie over de zeer grote brand (GRIP 2) in Rutten die ontstond op 2 januari 2024. De evaluatie bestaat uit een aantal informatiebronnen:

- First impression rapporten na afloop van de inzet
- Een evaluatieavond op 16 januari 2024
- Enquêteformulieren die ingevuld zijn door multidisciplinaire functionarissen
- De informatie die is verwerkt in het Landelijk Crisis Management systeem (LCMS)

De resultaten uit de bronnen zijn verwerkt in de onderwerpen van de multidisciplinaire evaluatie (CoPI, ROT, Communicatie en NL-Alert).

Deze verslagen zijn in conceptvorm voorgelegd en besproken met de hoofdrolspelers die betrokken zijn geweest bij het incident om de evaluatie.

Naast deze inhoudelijke en voornamelijk operationele verslagen bieden we onderstaand overzicht met evaluatiepunten per proces aan.

Algemeen	
	<p>Op 2 januari 2024 vond er een zeer grote brand in Rutten plaats bij een agrarisch bedrijf waar diverse koel/vries producten zoals groenten, kaas en vis voor derden liggen opgeslagen. Het betreft een grote hal van ca. 45.000 m2. Een groot deel van het dak bevat zonnepanelen en voor de werking van het koelsysteem is er een grote ammoniakopslag aanwezig. Vanwege de dreiging dat de brand het gedeelte met de ammoniakopslag en zonnepanelen zou bereiken met daarbovenop de verwachting dat de wind zou draaien richting bewoond gebied, is er opgeschaald naar GRIP 2.</p> <p>De brand is ontstaan in de ochtend van dinsdag 2 januari. In de nacht van 2 op 3 januari is afgeschaald naar GRIP 0. Daarna heeft het nablussen en monitoren van de brand nog geduurd tot en met zondag 7 januari.</p>
Op- en afschalen	
GMK	<p>Door de omvang, de bijzondere omstandigheden en de snelheid van opschalen is er veel bijstand vanuit andere veiligheidsregio's geleverd. Hierdoor ontstond een gebrek aan gespreksgroepen. Dit is opgelost door extra LMG-gespreksgroepen aan te vragen. Zo kon de coördinatie geborgd worden. Om de drukte op de meldkamer te managen is er een vierde centralist opgeroepen.</p> <p>In de middag en avond hebben zich veel aflosbewegingen voorgedaan (onderling tussen functionarissen van een kolom), die niet bekend zijn bij de meldkamer. Deze aflosbewegingen en de manier waarop zij aanrijden kan vanuit de meldkamer dan niet goed gecoördineerd c.q. geborgd worden.</p>
CoPI	<p>De informatieoverdracht naar nieuwe teamleden verliep gestructureerd. Er is bij de overdracht van de meeste teamleden gekozen om het aflossende teamlid eerst een CoPI overleg mee te laten kijken/luisteren. Daarna vond de overdracht tussen de betreffende functionarissen plaats.</p> <p>De inzet van een kernbezetting CoPI heeft bijgedragen aan de ondersteuning van het bedrijf bij het opstarten van cruciale bedrijfsprocessen in de nafase. Verdere schade en ontwrichting van het bedrijf is hiermee zoveel als mogelijk beperkt gebleven. Het in stand houden van een deze kernbezetting CoPI zonder gemeentelijke vertegenwoordiging heeft wel tot verwarring geleid wat betreft het vraagstuk leiding en coördinatie in de nafase. De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor zowel de organisatie als de communicatie in de nafase.</p>

GRIP 2 Rutten 02-01-2024

ROT	<p>De argumentatie voor afschalen is duidelijk vermeld. Nadat er is afgeschaald, is er opdracht gegeven aan de kolommen voor het invullen van het overdrachtsdocument herstellzorg in het LCMS. Dit was het laatste besluit van het ROT dat gelogd staat in de actie- en besluitenlijst van het ROT in het LCMS. Na de opdracht tot het invullen is het overdrachtsdocument niet gezamenlijk in het ROT vastgesteld. Daarmee is er officieel geen gezamenlijke check geweest of alle kolommen het document hebben ingevuld en alle openstaande acties daarmee geborgd waren.</p>
Leiding en Coördinatie	
CoPI	<p>De samenwerking in het CoPI is door de respondenten als goed ervaren. Er is een duidelijke structuur gehanteerd in de CoPI-overleggen (BOB-structuur).</p> <p>De afstemming tussen de twee teams (Leider CoPI en de Operationeel Leider (OL) in het ROT) heeft frequent plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat de coördinatie tussen de verschillende acties van het CoPI in het brongebied enerzijds en van het ROT in het effectgebied anderzijds op elkaar aansloot.</p> <p>Bij een aantal CoPI-leden is wat verwarring geweest over de term Taakcommandant Brandweer in het CoPI ten aanzien van de gebruikelijke term 'Officier van Dienst brandweer'. Het is onduidelijk waarom deze functionaris in het CoPI een andere benaming heeft en of deze functionaris dezelfde bevoegdheden heeft als een Officier van Dienst.</p>
ROT	<p>De samenwerking tussen alle ROT-leden is door de respondenten als goed ervaren. Er werd genoeg ruimte gegeven om elkaar aan te vullen, er werden duidelijke doelen gesteld (uitwerking van- en voorbereiding op de scenario's) en de rolverdeling was helder. Dat wil zeggen; alle actiepunten hadden een actiehouders en bij elk overleg is er door alle ROT-leden een terugkoppeling over de status van de uitgezette acties gegeven. Werkafspraken zijn gemaakt en opgevolgd en de vergaderstructuur werd over algemeen goed vastgehouden (conform BOB-structuur).</p> <p>De ROT-leden hebben de duur van de ROT-vergaderingen wel als te lang ervaren. Een lange vergadering kan leiden tot vertraging in het uitzetten van acties.</p> <p>Tijdens dit incident zijn er korte communicatielijnen geweest tussen de leidinggevenden van de twee teams (Leider CoPI in het CoPI en de OL in het ROT), maar ook met de burgemeester en tussen de verschillende betrokken veiligheidsregio's (specifiek veiligheidsregio Fryslân, deze regio lag in het effectgebied).</p> <p>In de situatie van de verschillende risico-inschattingen vanuit de diverse aanwezige Adviseurs Gevaarlijke Stoffen (AGS) heeft het ROT een heldere lijn gekozen door bewust de keuze te maken om de informatie van de Leider CoPI te volgen. Hier is adequaat op geacteerd (zie informatiemanagement CoPI).</p> <p>De aanwezigheid van de Commandant van Dienst brandweer (CvD). Formeel komt de CvD bij een GRIP opschaling pas in beeld bij de activering van een beleidsteam (GRIP 3). Wanneer de OL niet fysiek aanwezig kan zijn bij het Gemeentelijk beleidsteam (GBT) tijdens een GRIP 3, treedt deze functionaris op als liaison van de Operationeel Leider (OL). Bij dit specifieke incident is sprake van een GRIP 1 en later GRIP 2 geweest. Hoewel zijn rol tijdens de GRIP 1 is afgestemd, betekende dit in de praktijk naast de 'formele communicatielijnen Leider CoPI – OL - Burgemeester', ook een informele communicatielijnen in de verdere loop van het incident (GRIP 2). De formele communicatielijnen tussen de OL en de burgemeester is door de OL in stand gehouden en heeft een positief effect gehad. Extra alertheid op de afstemming met en tussen eventuele extra communicatielijnen is wenselijk. Mocht er sprake zijn van ruis, dan kan hier sneller op geacteerd worden.</p>

Informatiemanagement	
GMK	Door een storing in het meldkamer systeem (dit betrof een landelijke storing, niet incident gerelateerd) werd in de startfase van het incident het GMS niet optimaal gesynchroniseerd met het LCMS. Door zowel deze storing als de grootte van het incident (en daarmee de drukte op de meldkamer qua aantal verzoeken) was het meldkamerbeeld bij de start vrij summier. Bij navraag blijkt dat de functionarissen in het CoPI en het ROT hier geen last van hebben ondervonden.
CoPI	<p>Gedurende het incident is er met regelmaat (minimaal tussen elk CoPI- en ROT overleg in) contact geweest tussen de informatiemanagers van beide teams. Deze communicatielijnen hebben bijgedragen aan het creëren van een gemeenschappelijk beeld binnen beide teams.</p> <p>In het tabblad van het CoPI in het LCMS is het gemeenschappelijk beeld gelogd. De oordeelsvorming is niet in elke fase van het incident even consequent genotuleerd in het LCMS. De besluitvorming en acties van het CoPI zijn gelogd in een actie- en besluitenlijst. Een aantal gemaakte besluiten ontbreekt in deze actie- en besluitenlijst, maar zijn wel duidelijk terug te vinden in het beeld</p> <p>De ruis omtrent de soorten en hoeveelheid aanwezige producten kon ontstaan door inconsistentie in de informatie, die men in eerste instantie vanuit het bedrijf ontving hierover. Het heeft een aantal uur geduurd om het juiste beeld met betrekking tot aantallen en soorten producten vanuit het bedrijf helder te krijgen. De ingelaste overleggen door de Leider CoPI met de vertegenwoordigers van het bedrijf heeft eraan bijgedragen om de informatie te ontsluiten</p>
ROT	Tijdens het incident is er met regelmaat (minimaal tussen elk CoPI- en ROT overleg) contact geweest tussen de informatiemanagers van beide teams. Ook is er tussen elk ROT-overleg in, contact geweest met de veiligheidsregio Fryslân (effectgebied). Deze communicatielijnen hebben bijgedragen aan het creëren van een gemeenschappelijk beeld binnen beide teams, maar ook tussen de betrokken veiligheidsregio's. Daarnaast is er door alle respondenten aangegeven dat er voldoende ruimte is geweest voor alle partners om het beeld aan te vullen. Wat aanvullend zou kunnen helpen bij de start van de beeldvorming is het gebruik van beeldmateriaal.
Crisiscommunicatie	
NL-Alert	<p>De mandatering en de werkwijze (en specifiek daarin de validatie) van het versturen van een NL-alert bericht bleek niet bij alle partners even helder te zijn. Dit kan ook nog eens verschillend zijn bij standaardberichten en bij aangepaste berichten.</p> <p>Daarnaast zijn er in de actie- en besluitenlijst van het CoPI als het ROT in het LCMS geen besluiten terug te vinden over de inzet van NL-Alert. Dit helpt niet bij het doorlopen van het gehele proces van besluitvorming, opdrachtverstrekking en de uiteindelijk uitvoering.</p>
CoPI	<p>Het thema crisiscommunicatie is aan de orde geweest in het CoPI. Dit blijkt onder andere uit de knelpunten die besproken zijn tussen de CaCo op de meldkamer, de CoPI-voorlichter in het CoPI en de HTO-communicatie in het Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (RAC), waarop vervolgens communicatiemiddelen ingezet zijn zoals het NL-Alert, de website van de veiligheidsregio en het inrichten van een persvak.</p> <p>Respondenten gaven aan dat de CoPI-leden vooral gefocust waren op het blussen van de brand en niet heel specifiek op de communicatiedilemma's. De oorzaak hiervoor kan deels gevonden worden in het feit dat het thema crisiscommunicatie voor het grootste deel van de acute fase belegd is geweest bij het Regionaal Operationeel Team (ROT) en het RAC.</p>

GRIP 2 Rutten 02-01-2024

ROT	<p>Tijdens de ROT-overleggen is er veel aandacht geweest voor het bespreken van de communicatiedilemma's. Deze dilemma's hebben zich met name afgespeeld omtrent het vraagstuk en de afweging wat en vooral wanneer gecommuniceerd moest worden naar de boerderijen in de omgeving. Indien de brand de zonnepanelen zou bereiken bestond de kans dat scherpe deeltjes van de zonnepanelen tussen het vee in wei terecht zouden komen. Hierbij speelde het dilemma, dat ongeacht het handelingsperspectief dat het ROT voorbereid had, het vee niet makkelijk en zeker niet in een beperkte tijd te verplaatsen zou zijn. Het tweede dilemma betrof de geringe kans dat de brand de ammoniak opslag zou bereiken. Op welk moment licht je de bevolking in als het gaat om alleen de dreiging?</p>
-----	--

GRIP 2 Rutten 02-01-2024

Lijst met gebruikte afkortingen

AGS: Adviseur Gevaarlijke Stoffen

BOB-structuur: Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming

CoPI: Commando Plaats Incident

CvD: Commandant van Dienst

GBT: Gemeentelijk Beleidsteam

GMK: Gemeenschappelijke Meldkamer

HTO: Hoofdtakorganisatie

LCMS: Landelijk Crisis Management Systeem

LMG: Landelijk Multidisciplinaire Gespreksgroep

OL: Operationeel Leider

RAC: Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie

ROT: Regionaal Operationeel Team